

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

40 - యుద్ధకాండ చత్వారింశః సర్గః

|| రావణసుగ్రీవనియుద్ధమ్ ||

తతో రామః సువేలార్గం యోజనద్వయమండలమ్ |
ఆరురోహ ససుగ్రీవో హరియూథపసంవృతః || 1 ||

స్థిత్యా ముహూర్తం తతైవ దిశో దశ విలోకయన్ |
త్రికూటశిఖరే రమ్యే నిర్మితాం విశ్వకర్తణా || 2 ||

దదర్శ లంకాం సున్యస్తాం రమ్యకాననశోభితామ్ |
తస్యాం గోపురశృంగస్థం రాక్షసేంద్రం దురాసదమ్ || 3 ||

శ్వేతచామరపర్యంతం విజయచ్ఛత్రశోభితమ్ |
రక్తచందనసంలిప్తం రత్నాభరణభూషితమ్ || 4 ||

నీలజీమూతసంకాశం హేమసంఛాదితాంబరమ్ |
ఐరావతవిషాణాగైరుత్యుష్ణకిణవక్షసమ్ || 5 ||

శశలోహితరాగేణ సంవీతం రక్తవాససా |
సంధ్యాతపేన సంవీతం మేఘరాశిమివాంబరే || 6 ||

పశ్యతాం వానరేంద్రాణాం రాఘవస్యాపి పశ్యతః |
దర్శనాద్రాక్షసేంద్రస్య సుగ్రీవః సహసోత్థితః || 7 ||

క్రోధవేగేన సంయుక్తః సత్త్వేన చ బలేన చ |
అచలాగ్రాదథోత్థాయ పుష్లువే గోపురస్థలే || 8 ||

స్థిత్యా ముహూర్తం సంప్రేక్ష్య నిర్భయేనాంతరాత్తనా |
తృణీకృత్య చ తద్రక్షః సోఽబ్రవీత్పరుషం వచః || 9 ||

లోకనాథస్య రామస్య సఖా దాసోఽస్మి రాక్షస |
న మయా మోక్షసేఽద్య త్వం పార్థివేంద్రస్య తేజసా || 10 ||

ఇత్యుక్త్వా సహసోత్పత్య పుష్లువే తస్య చోపరి |
ఆకృష్య ముకుటం చిత్రం పాతయిత్వాఽపతద్భువి || 11 ||

సమీక్ష్య తూర్ణమాయాంతమాబభాషే నిశాచరః |
సుగ్రీవస్త్వం పరోక్షం మే హీనగ్రీవో భవిష్యసి || 12 ||

ఇత్యుక్త్వోత్థాయ తం క్షిప్రం బాహుభ్యామాక్షిపత్తలే |
కంతువత్తం సముత్థాయ బాహుభ్యామాక్షిపద్ధరిః || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

40 - యుద్ధకాండ చత్వారింశః సర్గః

పరస్పరం స్వేదవిదిగ్ధగాత్రౌ పరస్పరం శోణితదిగ్ధదేహౌ |
 పరస్పరం శ్లిష్టనిరుద్ధచేష్టౌ పరస్పరం శాల్కలికింశుకౌ యథా || 14 ||
 ముష్టిప్రహారైశ్చ తలప్రహారై- రరత్నిఘాతైశ్చ కరాగ్రఘాతైః |
 తౌ చక్రతుర్యుద్ధమసహ్యరూపం మహాబలౌ వానరరాక్షసేంద్రౌ || 15 ||
 కృత్యా నియుద్ధం భృశముగ్రవేగా కాలం చిరం గోపురవేదిమధ్యే |
 ఉత్తిప్య చాక్షిప్య వినమ్య దేహౌ పాదక్రమాద్గోపురవేదిలగ్నౌ || 16 ||
 అన్యోన్యమావిధ్య విలగ్నదేహౌ తౌ పేతతుః సాలనిఖాతమధ్యే |
 ఉత్పేతతుర్భూతలమస్మ్య శంతౌ స్థిత్యా ముహూర్తం త్యభినిశ్యసంతౌ || 17 ||
 ఆలింగ్య చావల్య చ బాహుయోక్తైః సంయోజయామాసతురాహవే తౌ |
 సంరంభశిక్షాబలసంప్రయుక్తౌ సంచేరతుః సంప్రతి యుద్ధమార్గైః || 18 ||
 శార్దులసింహావివ జాతదర్పౌ గజేంద్రపోతావివ సంప్రయుక్తౌ |
 సంహత్య చాపీడ్య చ తావురోభ్యాం నిపేతతుర్వై యుగపద్ధరణ్యామ్ || 19 ||
 ఉద్యమ్య చాన్యోన్యమభిక్షిపంతౌ సంచక్రమాతే బహుయుద్ధమార్గైః |
 వ్యాయామశిక్షాబలసంప్రయుక్తౌ క్షమం న తౌ జగ్గుతురాశు వీరౌ || 20 ||
 బాహూత్తమైర్వారణవారణాభై- ర్నివారయంతౌ వరవారణాభౌ |
 చిరేణ కాలేన తు సంప్రయుక్తో సంచేరతుర్కండలమార్గమాశు || 21 ||
 తౌ పరస్పరమాసాద్య యత్తావన్యోన్యసూదనే |
 మార్జారావివ భక్షార్థే వితస్థాతే ముహుర్తుపాః || 22 ||
 మండలాని విచిత్రాణి స్థానాని వివిధాని చ |
 గోమూత్రికాణి చిత్రాణి గతప్రత్యాగతాని చ || 23 ||
 తిరశ్చీనగతాన్యేవ తథా వక్రగతాని చ |
 పరిమోక్షం ప్రహారాణాం వర్జనం పరిధావనమ్ || 24 ||
 అభిద్రవణమాప్లావమాస్థానం చ సవిగ్రహమ్ |
 పరావృత్తమపావృత్తమవద్రుతమవప్లుతమ్ || 25 ||
 ఉపన్యస్తమపన్యస్తం యుద్ధమార్గవిశారదౌ |
 తౌ సంచేరతురన్యోన్యం వానరేంద్రశ్చ రావణః || 26 ||
 ఏతస్మిన్నంతరే రక్షో మాయాబలమథాత్మనః |
 ఆరభ్యముపసంపేదే జ్ఞాత్యా తం వానరాభిపః || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

40 - యుద్ధకాండ చత్వారింశః సర్గః

ఉత్పాత తదాకాశం జితకాశీ జితక్షమః |
రావణః స్థిత ఏవాత్ర హరిరాజేన వంచితః || 28 ||

అథ హరివరనాథః ప్రాప్య సంగ్రామకీర్తిః
నిశిచరపతిమాజౌ యోజయిత్వా శ్రమేణ |
గగనమతివిశాలం లంఘయిత్వాఽర్కసూను-
-ర్హరివరగణమధ్యే రామపార్శ్వం జగామ || 29 ||

ఇతి స సవితృసూనుస్తత్ర తత్కర్తృ కృత్వా
పవనగతిరనీకం ప్రావిశత్సంప్రహృష్టః |
రఘువరనృపసూనోర్వర్షయన్యుద్ధహర్షం
తరుమ్మగగణముఖ్యైః పూజ్యమానో హరింద్రః || 30 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చత్వారింశః
సర్గః || 40 ||

